

MI MLADI BORCI

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

STANOVSKI TEDNIK ZA SLOVENSKO DIJASTVO. — IZHAJA VSAK PETEK. — LETNA NAROČNINA: DIJASKA 16 DIN, NEDIJASKA 30 DIN, PODPORNNA VEČ KOT 30 DIN. POSAMEZNA ŠTEVILKA 75 PAR — UREDNIŠTVO IN UPRAVA V LJUBLJANI V STRELIŠKI ULICI 12/II. — ČEKOVNI RAČ. ŠT. 16.078.

LETO III.

LJUBLJANA, PETEK, 13. JANUARJA 1939.

ŠTEV. 18.

Na klasični gimnaziji v beli Španiji

Španija vstaja k novemu življenju. Liberalizem jo je bil hoté puščal v stoletnem usodnem spanju. Zato je postala tako lahek plen maloštevilnih rdečih nasilnikov. Toda krvavi vihar je ni uničil, pač pa jo je strahovito pretresel. Zavedela se je svojega poslanstva, odbila zahrbtni napad in zdaj poskuša prve večje korake na poti do verskega in narodnega prerojenja.

NOVA ŠPANSKA GIMNAZIJA

Za življenje in bodočnost naroda pa je odločilnega pomena vzgoja dijaške mladine, zlasti vzgoja v vihravih, telebanskih letih. Kdor v dobi gimnazijskega študija najde pravo pot, se je bo navadno držal vse življenje. In klasična gimnazija je učinkovito sredstvo, ki utegne najhitreje in najuspešneje ustvariti nov, umsko in npravno čisto drugače usmerjen rod izobražencev, ki bodo kmalu zasedli vodilna mesta in tako vplivali na celotno družbo. To je pglavitni vzrok, da so v novi Španiji najprej preosnovali klasično gimnazijo in zanimivo je primerjati položaj španskega dijaka z našim.

VPIS

Za vpis v prvi razred so postavljene iste zahteve kot pri nas: starost desetih let in sprejemni izpit. Potem se lahko vpišeš na državno ali zasebno gimnazijo, ki je državni v vsem popolnoma enakopravna, ali pa ostaneš doma. Vsak dijak dobi dijaško knjižico.

PRIVATISTI

Čisto drugače se tam godi privatistom. Ostané doma in študiraš sedem let. Na koncu vsakega leta ti instruktor ali kdor te že uči, napiše v knjižico, da si goden za višji razred. To potrdi nadzorna oblast in komedij konec. Tako je privatist rešen vsakoletnih sitnih izpitov, a čaka ga matura.

SAMO SEDEM LET

Španci naredé gimnazijo že v sedmih letih. Ali so bolj bistrega duha, da se v sedmih letih nauče to, za kar moramo mi osem let trgati hlače po šolskih klopeh? Manj predelajo, manj predmetov imajo, to je pglavitni razlog.

Tam si od prve do tretje nižješolec, v četrti in peti pravi srednješolec, v šesti in sedmi postaneš nad vse vzvišen višješolec. Potem pa pride matura...

MATURA

Male mature ne poznajo. Le kdor hoče po tretji ali peti šoli izstopiti in se česa drugega oprijeti, naredi skušnjo čez to dobo. Ali velikim maturantom so jo dobro zasolili! Za zeleno mizo namreč ne dobe svojih dobro poznanih profesorjev, marveč delajo maturo na univerzi pred posebno komisijo, ki izpraša vse maturante ene šolske pokrajine. Najprej je pismena naloga. Kdor jo piše slabo, se lahko pokaže čez leto dni drugič. Ustni izpit delajo čez glavne predmete. Tu mora maturant vse združiti, kar si je v sedmih letih nabral.

No, zaradi mature španskih sotrpinov ne bomo zavidali!

LETNA SPRIČEVALA

Precej drugače je tudi z letnimi spričevali. Vsak profesor zapiše v katalog red za svoj predmet in »sposoben« ali »nesposoben za višji razred«. Zraven mora pa še dostaviti, kaj misli o dijakovi pridnosti, vestnosti, vedenju, delu, napredku, skratka, kaj misli o dijakovi osebnosti. Tako imajo pri konferenci dijaka skoraj živega pred seboj in po vsem tem odločijo njegovo usodo. To je za dijaka dobro, ker gledajo predvsem na celotno znanje, celoten napredek in po tem vidiku določijo, ali zdelas ali ne.

ŠOLSKI PREDMETI

Učni načrt se v glavnem strinja z našim. Imajo sedem predmetnih skupin: 1. verouk in filozofijo, 2. klasična jezika, 3. španski jezik in slovstvo, 4. zgodovino in zemljepis, 5. matematiko, 6. dva moderna jezika, 7. kozmologijo (prirodopis, fiziko, kemijo, astronomijo).

Španska gimnazija ima eno veliko prednost pred našo: ves pouk je enotno usmerjen, podlago pa mu dajeta verouk in filozofija. Verouk in filozofija se namreč smatrata skupaj za najpomembnejši in najodličnejši predmet in ga bo tudi učil isti profesor. In v tem katoliškem duhu naj se predavajo tudi zgodovina, naravoslovje in slovstvo. In ker edino

sholastična filozofija najbolje razumsko utemeljuje krščansko resnico v naravnem in nadnaravnem redu, ker se tako zelo strinja z razodetjem, zato bo ta vekotrajna filozofija na novi španski gimnaziji postala glavni predmet.

Verouka imajo toliko kot mi; sholastična filozofija pa se uči zadnja tri leta po tri ure na teden.

POMEN SHOLASTIKE ZA KATOLIŠKEGA GIMNAZIJA

Ob tej novici bo marsikak nasprotnik vil roke in se brez potrebe razburjal: »To je duhovno nasilje! Kje je svoboda mišljenja?« Taki naj vedo: katoliški srednješolec ni kak kunec ali morski prašiček, ki naj bi mu razni temni elementi vbrizgavali injekcije proti zdravemu katoliškemu nauku, injekcije materializma, marksizma, ateizma ali prenapetega nacionalizma. Srednješolec mora predvsem dobiti jasne in čiste pojme o človeku, svetu in Bogu. Te pa mu more dati v največji meri ravno krščanska filozofija.

TUJI JEZIKI

Izmed tujih jezikov se uče francoskega in italijanskega ter nemškega. Našim prvo- in drugošolcem, pa tudi drugim, ki težko prenašajo jarem latinščine, bi se zdela gimnazija v Španiji skoraj pa-

radiž: tam imajo latinščino skozi vsa leta samo po trikrat na teden! Zato pa mislim, da se še visoko v višji šoli bore s Cezarjem in Salustom. Toda pomisliti moramo, da je španščina latinščini zelo podobna in da je zato latinščina za mladega Španca znatno lažja.

ŠPANŠČINA

Čudno se nam pa zdi, da imajo od pete naprej samo dve uri španščine na teden, ko imajo vendar tako sijajno slovstvo. Pomislimo samo na zlato dobo v XVI. stoletju, na Cervantesa, Calderona, Lope de Vega!

*

Bog daj, da bi se obnova španskega naroda srečno dokončala! Saj se tam bije boj med krščansko kulturo in brezbožnim barbarstvom, česar pa tudi mnogi dobromisleči ne marajo priznati, in ne med dvema političnima strankama.

Za te bo dobro, če slišijo besede, ki jih je napisal pošteni in odkriti protestant E. Allison Peers, profesor na liverpoolski univerzi. Svoje delo »The Church in Spain — Cerkev v Španiji« (London, 1938.) sklepa takole: »Tisti, ki vedo, koliko je krščanstvo Španiji dolžno, bodo molili, da ta narod križarjev, vidcev božjih in svetnikov ne bo izkrvavel pod strahotno tiranijo komunistov in brezbožnikov.«

Prerokovanja nasprotnikov

CELSUS

V vsej dolgi zgodovini Cerkev vedno najdemo ljudi, ki dvomijo, da bo Cerkev ostala, ki tiho upajo in pričakujejo njenega propada.

»Vi kristjani ste blazni, ker si domišljate, da se bo vaša vera razširila po vsem svetu in bo trajala skozi vsa stoletja. Saj ima vendar največje vseh cesarstev, rimsko cesarstvo, svoje meje in kakor je nastalo, tako bo tudi gotovo propadlo.«

Tako se je norčeval iz kristjanov pogan Celsus, ko je kazalo, da bodo strašna preganjanja v rimski državi zadala mladi Cerкви smrtni udarec.

Ali katoliška Cerkev je kakor mogočno drevo, ki ga noben vihar ne more izrjavati.

VOLTAIRE

Prestala je preseljevanje narodov in navale islama in v hudih preizkušnjah reformacije se je pokazalo, da Cerkve niso poklicali v življenje ljudi.

Ko se je pripravljala francoska revolucija, je Voltaire dal povelje: »Ecrasez l'infame! Uničite nesramnico!« In v svesti si svoje premoči je ponosno zaklical: »Do grla sem že sit tega govorjenja, da je samo dvanaest preprostih mož ustanovilo krščanstvo. Jaz pa hočem dokazati, da ga more en sam uničiti.«

Toda Cerkev se ni zadržala v krvi revolucije.

RENAN

V dobi prosvetljenstva in sekularizacije so ji vzeli skoraj vso duhov-

no moč in svetno premoženje, a Cerkev je vstala v novo življenje. Vatikanski cerkveni zbor, kulturni boj v Nemčiji, Italiji, Franciji naj bi bili njeni pogrebci. Knez Hohenlohe je 1875. zapisal v svoj dnevnik: »Danes sem z Renanom obedoval pri grofici Trubecki. Renan pravi, da čakajo katoliško Cerkev po smrti Pija IX. hudi časi. Za papeža bodo izvolili gotovo kakega fanatika. Tega v Rimu ne bodo mogli trpeti. Postavili bodo proti-papeža, nastane razkol in Cerkev bo propadla. Da bi papeštvo še kaj dalj časa obstalo, Renan ne verjame.«

RANKE

L. 1834. se je čutil protestantski zgodovinar Ranke dolžnega, da se opraviči, ko je izdal »zgodovino rimskih papežev«, češ »saj papež danes nič ne pomeni«. V šesto izdajo je že napisal: »Priznati moram, da je za papeštvo nastopila nova doba.«

Pred leti je napisal luteranski cerkveni list: »Zdaj, ko moremo lažje videti razvoj 19. stoletja, moramo reči, da to stoletje pomeni novo dobo v zgodovini papeštva. Daleč moramo iti nazaj v zgodovini, da najdemo dobo, ki bi bila tej podobna.«

ROSENBERG

Letos je v Nürnbergu Rosenberg nacistom slovesno oznanjal: »Nauk o rasi zmaguje. Vidimo, kako ga papež pobija z vedno ostrejšimi besedami, kako se vrsti govor za govorom.«

BÜRCKEL

In Bürckel kriči na Dunaju: »Le nezreli fanatiki so še na vaši strani, gospod Innitzer, in stare ženske; a mladina noče več mrzrote vaših cerkva. Ona hoče življenje in življenje bo šlo preko vas!«

*

A čez 50 let, mogoče še prej, bo mo pisali: »Nekoč je živel neki Rosenberg, ki je dejal... Nekoč je živel neki Bürckel, ki je prerokoval...«

Ko bo prihodnji rod poznal ključasti križ le še iz muzejev, se bo križ Kristusov dvigal še mogočnejše, bo Cerkev še večja, še močnejša, še lepša; bo papeška tiara še bolj spoštovana od narodov na zemlji kot danes!

DOKAZ IZ VZROČNOSTI

Sydney Smith, znameniti angleški satirik in pobornik za svobodo katoličanov, je nekoč obedoval z nekim francoskim izobražencem. Ta je navdušeno razkladal svoje svobodomske nazore in nazadnje očitno priznal, da ne veruje v Boga in da je popoln materialist.

»Izborna juha je to, ali ne?« je med pogovorom mimogrede pripomnil Smith.

»Oui, monsieur, c'est excellent,« je navdušeno odgovoril Francoz.

»Oprostite, gospod, ali verjamate, da je tudi kuhar na svetu, ki je to juho skuhal?« je vprašal Smith.

Več verske izobrazbe!

Skoro vse človeštvo tava v temi in ne ve ne kod ne kam. Eni iščejo rešitve v komunizmu, drugi v rasizmu, tretji zopet kje drugje, a vse njih prizadevanje je zaman. Pa saj drugače tudi biti ne more. Le ena je namreč luč, ki sveti v temi, katoliška Cerkev. In kdor se ne oklene njenega nezmotljivega nauka, ta bo vedno blodil v zmoti.

Preveč verske nevednosti!

Žalostno pa je, da velikokrat mnogi katoličani tudi sami blodijo. Ne poglobijo se dovolj v nauk naše katoliške Cerkve, da bi mogli spoznati vso njegovo vzvišenost, resničnost in lepoto. Ta nauk jim je premalo znan, da bi ga mogli od vsega srca vzljubiti in po njem živeti.

In to versko neznanje rodi strahotne posledice. Človek se zgrozi, ko v kakih pogovorih s preprostimi ali izobraženimi vidi, kako malo vedo o katoliški veri in morali, o Cerkvi in njeni vlogi v svetu. Mnogokrat so pa še celo v pravi zmoti. In večina se tega niti ne zavedajo, temveč se smatrajo za najboljše zastopnike katoliškega svetovnega nazora.

Doživljaj katoliškega akademika.

Neki akademik, ki hoče veljati za odločno katoliškega, mi je tole zaupal:

»Debatiral sem z enim svojih kolegov, ki je zagrizen komunist. Zelo spretno je napadal moje katoliško prepričanje. Nisem se pa mogel dovolj načuditi, ko mi je vse svoje trditve dokazoval s sv. pismom, ki ga pozna, rekel bi, do potankosti. Prav dobro sem sicer čutil, da pomen citatov potvarja. Ugovarjati pa mu kljub temu nisem mogel; kajti osramočen sem si moral priznati, da o katoliški veri in njenem nauku pravzaprav niti pojma nimam.«

Kako žalostna izpoved! Človek skoraj verjeti ne more. Toda namesto da neverjetno majemo z glavo, pogledjmo rajši vase. Marsikdo si bo moral priznati, da sam ni prav nič boljši od tega akademika.

Vzroki tega zla.

Taka dejstva pa nas ne smejo spraviti v pesimizem, ki bi položaj samo poslabšal. Poiščimo rajši vzroke tega zla, da ga bomo

lahko prav s koreninami izruvali iz naše družbe.

Verske izobrazbe manjka že v marsikateri družini. Tudi v šoli je pouk verouka odločno nezadosten. Zelo kvaren je tudi vpliv tistih učiteljev in profesorjev, ki so nekatoliško usmerjeni. Nedeljska pridiga sama nima zaželjenega uspeha. Kajti tudi pri rednih poslušalcih se ne da primerjati vpliv kratkih govorov z vplivom kvarnega okolja in protiverskega javnega mnenja, v katerem prežive ostali čas.

Predvsem pa: liberalno in brezversko časopisje je prav za prav glavni vzrok, iz njega izvirajo vsi ostali. Slabo časopisje je glavna

korenina, na katero moramo zastaviti sekuro.

Močno protisredstvo

Če vse to dobro premislimo, bomo videli, kako je potreben dober katoliški tisk. Le-ta nam mora podajati strogo katoliške smernice. Po tem tisku nam govori papež s svojimi okrožnicami in odloki ter škof s svojimi ukazi in nasveti. V svojih bralcih ustvarja katoliško miselnost, to se pravi: prepojiti jih mora s pravimi idejami, da bodo po njih tudi živeli. Pa še več! Dajati jim mora tako ljubezen do Kristusa in njegove Cerkve, da bodo pripravljeni žrtvovati se tudi za druge, da se bodo organizirali v KA. To zadnje je najvišja naloga katoliškega časopisja.

Katoliška akcija v Sloveniji

je pravkar izdala

Dr. A. Odarja

KATEKIZEM O KATOLIŠKI AKCIJI Z RAZLAGO

124 strani — Knjigotrška cena Din 16⁻

Naši naročniki dobe knjigo pri svojem
poverjeniku po znižani ceni Din 10⁻

Majhno presenečenje

je pripravila »Naša pot« svojim ljubiteljem z zunanjo opremo dr. Turkove knjige o »Potih in ciljnih shlastike«.

Prijazno gleda v nas s sivih platinic najnovejšega zvezka te odlične knjižne zbirke globoko zamišljeni obraz enega največjih mislecev, kar jih je svet rodil, sv. Tomaža Akvina, posnetek slike, naslikane od enega največjih italijanskih mojstrov, Sandra Botticellija.

Kar gledal in gledal bi človek to sliko in še se je ne bi nagledal, zlasti še, če si prečital kratko, a točno estetsko analizo te umetnine, uvr-

ščeno na prilogi ob str. 104. te knjige. Ravno radi te slike, da ne bi v podrobni prodaji trpela, ko gre iz rok v roke, je ta številka dobila še poseben ovitek iz prozornega celofana.

Knjiga sama je strogo znanstven spis, a bo prav prišla tudi zrelejším srednješolcem, zlasti, če se bodo držali pisateljevega sveta, kot ga nam pove proti koncu predgovora (glej ponatis na str. 50. MMB).

A tudi mnogi mlajši si bodo knjigo omislili, da si svojo zbirko »Naše poti« izpopolnijo, pozneje pa, ko bodo v razumevanju že napredovali in imeli potrebno podlago, knjigo samo v svojo veliko korist preštudirajo.

Tom Playfair

»Saj to bi bilo hitro narejeno,« pravi Green in stresa dalje strelovod. Vendar se premisli, ga izpusti in gre dol.

Tom si je pozneje živo predočil ta dogodek.

Sedem ali osem drugih tovarišev je zdaj našlo pot na streho. Začel se je živahen razgovor, dokler ni prišel pater Middleton in jih vse nagnal s strehe.

Ko je šel Tom mimo, ga je pater ustavil. »Rad bi tri ali štiri učence, da mi prinesejo sem podglavnike in preproge. Delavci bodo nosili žimnice in postelje. Povejte Quipu in Donnelu, naj vam pomagata.«

»Sijajno! To bo zabavno!«

Tom je opazil v Greenovih očeh veliko željo.

»Gospod prefekt, Green tudi sme, kajne?«

»Seveda!« pravi prefekt in se nasmehe novemu delavcu. In tiho si je mislil: »Ta Playfair mi daje zelo dober nauk; Green je sicer zelo trd fant, ima pa vendarle srce.«

»Ti, pater Middleton je fejest fant!« zatrjuje Green Tomu spodaj na igrišču.

»Saj sem ti rekel,« odgovori Tom.

»In ti si tudi fejest fant!« nadaljuje Green, ves rdeč v obraz.

Tom je bušil v smeh; edini njegov sovražnik je bil pridobljen.

Tom je dobil od svoje tete dnevnik. Obljubil ji je, da bo vsak dan nekaj napisal vanj. Tisti večer ga je prvokrat odprl in zapisal:

30. oktobra 19 . . .

»Od kar sem tle, sem opazil, da se muhe ne love z jesihom. Juter bom imel enajst let. Kbožiču bom šel k prvemu sv. obhajilu. Piše se Green. Trilijon zvezd, to je res veliko.«

Ta prvi izliv Tomovega srca v dnevnik je bil tudi zadnji.

DESETO POGlavJE

Tom opominja.

V četrtek ob popoldanskem odmoru so se Tom, Harry in Aleksander Jones zbrali k posvetu; stvar je bila resna.

»Ne bo dovolil!« pravi Harry.

»Kaj misliš ti, Alec?« vpraša Tom.

»Jaz se sploh ne bi upal prositi.«

»V najslabšem primeru nam bo odklonil. To se pa da prenesti. Jaz ga grem prositi.«

In Tom je nemudoma šel k patru Middletonu, ki je v tem času bil za sodnika v tekmi med Donnelom in Keemanom.

»No, Tom, kaj bo novega?« ga ogovori prefekt, ko vidi, da so se Tomove oči ustavile na njem.

»Radi bi šli na izlet Quip, Alec, Jones in jaz.«

»Lahko greste, ker imate dobre rede. Pol ure pred večerjo morate biti doma.«

»Ali sme z nami tudi John Green?«

»Saj poznate pravila. Ali ima dobre rede?«

»Oh, pater, Green ni bil od začetka leta nič zunaj.«

»In kdo je tega kriv?«

»Vi ste mi nekaj obljubili, ker sem vam včeraj prenašal posteljino. Storite mi zdaj to uslugo. Green in jaz sva si šele od včeraj prijatelja.« In Tom je hrepenče pogledal prefekta.

»Povejte Greenu,« je čez nekaj časa odgovoril prefekt, »da mu na vašo prošnjo rad naredim to majhno uslugo. Upam, da prihodnji izlet ne bo zanj več milost, ampak pravica.«

»Hvala, gospod prefekt, povedal mi bom točno vaše besede.« In Tom je stekel po Greena.

»Na, tu imaš en bonbon!«

Green je prestrašeno pogledal. Črtal je z žepnim nožem svoje ime v zid. Zaprl je nož ter sprejel bonbon z nemo hvaležnostjo.

»Ali bi hotel iti na kratek sprehod s Quipom, Jonesom ter z mano?«

»Jaz bi šel s komurkoli!« odgovori Green zlovilno. »Saj dobro veš, da ne smem.«

In Green se je dvakrat ali trikrat pridušil, da dokaže, kako je to proti njegovemu prepričanju.

»Nikar se ne jezi! Pater Middleton mi je pravkar dal dovoljenje zate.« Green je debelo pogledal.

»Res?«

»Zares!« In Tom je ponovil prefektove besede.

»Se tole: če bo prefekt videl te črke, me bo zopet slabo zapisal. Nikoli nimam sreče.«

Tom je potegnil iz žepa svoj nož in izbrisal črke.

»Glej, kdo bo mogel zdaj brati: J. G.? Pojdi zdaj z mano!«

(Dalje prihodnjč.)

Novi švicarski predsednik zaveden katoličan

Ker je sedanjemu predsedniku Motti potekla določena doba, je narodna skupščina izvolila 15. decembra novega predsednika za 1. 1939. Dr. Filip Etter, ki so ga izbrali v teh tudi za švico hudih in nevarnih časih, pripada isti katoliški stranki in je prav tako odločen katoličan kot njegov prednik Motta.

Študiral je klasično gimnazijo, maturiral pri očetih benediktincih v Einsiedelnu in doktoriral na pravni fakulteti v Curihu. Že zgodaj je opravljal važne službe v domačem kantonu in pri osrednji vladi. Od 1. 1917. do 1934. je bil poleg tega glavni urednik pokrajinskega strankinega glasila. Napisal je v tem času nad deset večjih spisov, med njimi je zlasti pomembna knjiga »švicarska demokracija«, kjer lepo razlaga, kaj pomeni prava krščanska demokracija.

Ker je bil v zveznem svetu načelnik oddelka za notranje zadeve, h kateremu je priključen tudi prosvetni oddelek, dobro pozna vse duhovne tokove v Švici.

Novi predsednik se je tako v zasebnem življenju kot v javnem vedno v prvih vrstah boril za zmago katoliških načel in jih branil. Kljub temu se s protestanti dobro razume. Ob stoletnici ustanovitve ga je protestantska univerza v Neuchâtelu imenovala za doktorja »honoris causa«.

Dr. Etter je proti centralizaciji, ki bi jo radi izpeljali socialisti in radikali, in je vedno branil pravice kantonov. Na njegovo pobudo so priznali v Švici še četrti državni jezik — romanščino (Retoromain).

Novi predsednik je mož širokega obzorja. Dobro je podkovan v verskih, filozofskih in slovstvenih vprašanjih. Izmed vseh politikov je najbolj doma v francoski literaturi in kljub odgovornim in težkim službam jo vedno sproti zasleduje. Iz zasebnega življenja vemo, da je skrben oče številne družine. Ima deset otrok.

Po vsem tem je to mož, kakršnega švica danes potrebuje. Njegova dobra in obsežna izobrazba, odgovorno in obširno delo, umski in npravn darovi, izkušnje, ki si jih je pridobil do sedaj na dolgi življenjski poti, vse to dokazuje, da bo odločen voditelj in dober poglavar države. Saj takega predsednika švica danes močno potrebuje. Nehala je biti tisti toliko zavidani mirni otok sredi razburkanega evropskega morja. Tudi vanjo se vedno z večjo silo zaganjajo valovi, ki jo hočejo spodjesti in večji del odnesti proti severu.

Odg. urednik: Ciril Kovač (Ljubljana). Izdaja konzorcij (J. Prešeren, Ljubljana). Tiska Misijonska tiskarna, Groblje - Domžale (A. Trontelj).